

Lektorský program k výstavě Má Plast:

PET – POJĎME EKOLOGICKY TVOŘIT (MŠ, ZŠ, SŠ)

vypracovala: Martina Angelová

Prohlídka výstavy zaměřená na **PET láhve**, vybraná díla a autory (Veronika Richterová) s přesahem do **ekologie** (See Chair), představení **recyklátoru** (David Hakkens) s demonstrací výroby a ukázkou hotových výrobků a na ekologickou **laboratoře**, verbální i haptická ukáзка plastových materiálů. V tvůrčí části programu přeměníme PET láhve v předměty s novým významem a použitím.

MŠ, 1.st. ZŠ – zvířecí objekty

2. st. ZŠ – pouzdro/penál

SŠ – váza/stojánek na tužky

Každý návštěvník workshopu si musí donést vlastní PET láhev pro tvorbu, ostatní materiály dodá DEPO2015.

Délka programu: 90 min.

Program MŠ nezahrnuje recyklátor Davida Hakkense.

PET – POJĎME EKOLOGICKY TVOŘIT (2. STUPEŇ ZŠ)

(vypracovala: Martina Angelovová)

OBECNÝ CÍL

Výstava si klade za cíl seznámit žáky s plastem jako s moderním materiálem z oblasti umění, designu i recyklace, ale zároveň na něj upozornit jako na zásadní téma z pohledu ekologie. Prohlídka je koncipována komplexním vhladem do problematiky přes současné umělce, designéra sdílející své know-how na internetu, až po vlastní zkušenost s recyklací během tvůrčí části.

MEZIOBOROVÉ SOUVISLOSTI:

- Umění a kultura, Člověk a příroda

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY 2. STUPEŇ ZŠ

- Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti
- Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného obsahu
- Pojmenovává, co nejširší škálu prvků vizuálně obrazného vyjádření a jejich vztahů

UČIVO

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření, jejich jednoduché vztahy a jejich kombinace a proměny
- uspořádání objektů do celků
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření

Uplatňování subjektivity

- typy vizuálně obrazných vyjádření
- přístupy vizuálně obrazným vyjádřením

Ověřování komunikačních účinků

- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření

KOMPETENCE

- kompetence k učení: žák poznává umělecké materiály a propojuje je do širších souvislostí
- kompetence k řešení problémů: žák vnímá ekologické souvislosti plastu v rámci společnosti, přemýšlí o jejich příčinách a naplňuje řešení problému
- kompetence komunikativní: formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, naslouchá promluvám jiných a zapojuje se do diskuze
- kompetence pracovní: využívá dovednosti získané při výtvarné činnosti pro svůj další rozvoj

SCÉNÁŘ PROHLÍDKY

UVÍTÁNÍ (5 MIN.)

- Představení prostoru DEPA, historie a současnost.

PŘEDSTAVENÍ KONCEPTU VÝSTAVY (5 MIN.)

- Ledolamka: Dobrovolník spustí jukebox, ostatní hádají, co to je za skladbu.
- Představení 3D tiskárny. „Máte doma tiskárnu? Zkuste popsat, jak funguje. Jaký je rozdíl mezi běžnou tiskárnou, kterou máte doma, a 3D tiskárnou. Co můžeme tisknout v 3D tiskárně? Umělecké předměty (co např.?), nebo věci pro běžný život (obroučky na brýle, kelímek na pití)?
- Co to je plast? Znáte nějaké značky/ikony pro plast, kde tyto značky můžeme vidět a co znamenají? (PET, HDPE, PVC, LDPE, PP, PS). Z jakého materiálu tiskne běžná tiskárna a z jakého 3D tiskárna? Jak získáme materiál 3D tiskárny? Koupí, recyklací?
- Jaký druh plastu/předměty z plastu nejčastěji třídíte.
- Jak vypadá ikona pro recyklaci plastu? Víte, jak se plast recykluje? Vlastníte nebo znáte někoho, kdo vlastní produkt z recyklovaného plastu? (Např. kabelky a peněženky z pleteného plastu)

KLÍČOVÉ POJMY

- plast, plast v umění, v designu i běžném životě, plast a recyklace, 3D tiskárna

KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA VÝSTAVY A NÁVŠTĚVA EKO LABORATOŘE (40 MIN.)

- Ukázka děl vybraných autorů (Veronika Richterová, Nicole Taubinger, Studio Swine), základy recyklace odpadu (EKOKOM), možnosti lokální recyklace (Dave Hakkens)

VERONIKA RICHTEROVÁ - SBÍRKA ITALSKÝCH PET LAHVÍ Z MUZEA PET

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍL:

- PET láhev jako předmět designu, vysvětlení pojmu design na předmětu denní/běžné potřeby
- Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti
- Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného obsahu

KLÍČOVÉ POJMY

- Veronika Richterová, design, vlastnosti PET láhve

METODY:

- výklad, diskuze

OSNOVA:

- „Sbíráte něco? Můj dědeček sbíral známky, já sbírám pohlednice z mých cest a Veronika Richterová je sběratelkou PET lahví“.
- Představení Veroniky Richterové (umělecká tvorba, sbírka PET lahví z celého světa)
- „Pojďme si podrobně prohlédnout PET láhve ze sbírky z celého světa.“
- „Zamyslete se nad tím, jak produkt, vypadá, jakou má barvu, tvar, jak se drží. Stejně jako se vyvíjí PET láhev, vyvíjí se i karoserie auta. S jakým oborem tento vývoj souvisí? Pojmenujte ho a zkuste jej charakterizovat.“
- „Nyní si prohlédněte všechny PET láhve a zkuste se zamyslet, jak se za svoji existenci PET láhev změnila.“ (více objemů, zajímavější tvary, více barev, průhlednost, lépe se drží)
- Možno zmínit vývoj PET lahví v ČR a kam směřuje design PET lahví. (<http://www.veronikarichterova.com/pet/>).

VERONIKA RICHTEROVÁ - 3 LAMPY (VELKÉ)

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍL:

- PET láhev jako výchozí materiál pro uměleckou tvorbu, vlastnosti materiálu a možnosti tvorby/recyklace
- Pojmenovává, co nejširší škálu prvků vizuálně obrazného vyjádření a jejich vztahů
- Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti

KLÍČOVÉ POJMY

- umění a plast, PET-ART, Veronika Richterová, vlastnosti materiálu a možnosti tvorby z PET lahví

METODY:

- výklad, diskuze

OSNOVA:

- „Pojďme se nyní podívat na další umělecké dílo Veroniky Richterové. Co to podle Vás je?“
- Ukázka jasně viditelných prvků, které dokazují, že se jedná o PET láhve, co všechno můžeme o materiálu PET lahví říci (je průhledný, pevný, nárazu odolný, lehký, při zahřátí tvarovatelný...)?
- „Co znamená slovo PET, jak tento materiál vzniká?“ (<http://www.veronikarichterova.com/pet/>)

- „Jak vznikají PET láhve?“ (preformy)
- Popsání možností tvorby z materiálu PET lahví s ukázkou na lampách. (stříhání, řezání, nahřívání PET lahví)
- Uvedení pojmu recyklace, k čemu PET láhve sloužili dříve a k čemu nyní? (obal x umělecký předmět) „Víte, co vzniká z recyklovaných PET lahví?“ (textilní vlákna pro zimní bundy, spací pytle, zátěžové koberce, „bottle-to-bottle“) <http://www.veronikarichterova.com/pet/>
- „Využití PET lahví v umění je výtvarnou disciplínou, tzv. PET-ART, jedním z představitelů tohoto umění je právě česká umělkyně Veronika Richterová.“

NICOLE TAUBINGER- DAISIES 4X (100X100)

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍL:

- PET láhev jako inspirace umělecké tvorby
- Pojmenovává, co nejširší škálu prvků vizuálně obrazného vyjádření a jejich vztahů

KLÍČOVÉ POJMY

- PET láhev jako inspirační zdroj, výtvarné techniky v umění

METODY:

- výklad, diskuze

OSNOVA:

- PET láhev jako zdroj inspirace umělecké tvorby
- „Podívejte se na další umělecký předmět v naší expozici a zkuste si představit, co Vám věc na obrázku připomíná. Je to PET láhev, nebo to je květ? Co by to ještě mohlo být?“
- Zmínka o smysluplnosti tvaru dna láhve – tvar „květu“ zpevňuje dno, všimněte si, že není u všech PET lahví (jen u dražších nápojů)
- „PET láhev nás může inspirovat v umělecké tvorbě, může se stát předmětem naší tvorby. Výsledný efekt záleží na výtvarné technice, kterou zvolíme. Můžeme navrhnout grafiku, která se vytiskne, objekt – lustr, který jsme již viděli. Jaké další techniky výtvarné tvorby bychom mohli využít?“
- „Zkuste vybrat jinou část PET láhve jako zdroj umělecké tvorby. Co byste vytvořili? Pojmenujte výtvarnou techniku, kterou byste použili.“ (př. koláž z barevných víček PET lahví)

STUDIO SWINE - SEA CHAIR

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍL:

- Ekologické aspekty PET lahví v tvorbě

KLÍČOVÉ POJMY

- plast a recyklace, umění a recyklace, ekologie

METODY:

- výklad, pozorování videa

OSNOVA:

- „Co se stane s PET lahví, když splní svůj účel? Když z ní vypijete nápoj a už jí nepotřebujete? Kam jí dáte?“
- Upoutat žáky zajímavými čísly o recyklaci (např. <http://www.nazeleno.cz/bydleni/odpady-1/trideni-plastu-v-cr-se-recykluje-60-pet-lahvi.aspx>)
- „Tipnete si, kolik tun plastů se ročně spotřebuje v ČR?“ (V roce 2007 bylo v České Republice vyrobeno 1,1 mil. tun plastů a se spotřebou necelých 100 kg plastu na osobu ročně jsme se během posledních pár let zařadili mezi vyspělé průmyslové země.)
- „A naopak, kolik PET lahví není ročně zrecyklováno? 50 000 tun materiálu ročně. Dokážete si představit, co se s tím odpadem děje?“ (pálí se, odhazuje v přírodě)
- Zmínit systém recyklace v jiných zemích v EU (Německo – zálohování lahcí...)
- „Co se stane s lahví, která je zahozená do vody? Rozloží se? Jak dlouho ve vodě zůstane? Je to škodlivé?“ (PET láhve se v přírodě nerozkládají)
- „Stejně jako bohužel lidé vyhazují PET láhve do českých rybníků a řek, najdeme PET láhve také v moři“.
- Detailně popsat příběh videa s důrazem na tvorbu židle a ekologický rozměr.
- Zhlédnutí videa.

DAVE HAKKENS - PRECIOUS PLASTIC

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍL:

- Lokální recyklace, výroba

KLÍČOVÉ POJMY

- Lokální recyklace, vlastní výroba z plastu

METODY:

- výklad, demonstrace

OSNOVA:

- „Plast je součástí našeho každodenního života. Máme plastový kartáček na zuby, plastové prkénko od WC, plastové židle a nábytek, přístroje, mobilní telefony... Existují velké firmy, které tyto plastové výrobky vyrábějí v obrovském množství. Mají továrny se stroji, které vše vyrábějí automaticky – dokážete si to představit?“

- „Existují ale jednotlivci, které mají menší stroje, jejich pomocí jsou schopni vyrábět také různé předměty z plastu, ale v menším množství. Máme zde několik takových strojů, které si dokonce může každý šikovný kutil vyrobit sám a vytvořit si tak vlastní dílnu, kde bude vyrábět vlastní předměty z plastu.
- „Před výrobou pomocí strojů je třeba nejdříve připravit materiál k recyklaci, materiál můžeme třídit podle jeho fyzikálních vlastností.“ (demonstrace jednotlivých druhů plastů ve vaničkách s vodou, oleje)
- Ukázka jednotlivých strojů včetně demonstrace a finálních výrobků.

EKOKOM - TŘÍDĚNÍ

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍL:

- Základy třídění

KLÍČOVÉ POJMY

- Recyklace v běžném životě

METODY:

- Samostatná práce s textem, obrazem, haptické testování materiálů

OSNOVA:

- „Třídíte? Co všechno třídíte doma, ve škole? Proč se třídí?“
- „Jaké máme druhy materiálů? Sklo, plasty, nápojové kartóny, papír, bioodpad, směšný odpad.“
- Vyzvat žáky k samostatnému průzkumu poslední části výstavy, upozornit je, kde si můžou, co přečíst, vyzkoušet atd. Zeptat se na 1-2 otázky, jejichž odpovědi by se měli dozvědět pro přečtení textů/prohlédnutí obrázků/prohmatání materiálů.

AKTIVITA – PENÁL/POUZDRO (30 MIN.)

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍL:

- Objektová tvorba s východiskem PET láhve

POMŮCKY

- 2x PET láhev stejného tvaru, zip, řezák/ostře nůžky, nesmazatelná černá fixa, pevná nit, silnější jehla, tavná pistole, pomůcky k dozdobení

METODY:

- Demonstrace, samostatná práce

OSNOVA:

- „Pojďme použít staré PET, které už nemají své využití, a vytvořme si penál nebo uzavíratelnou průhlednou krabičku na zip
- Zamyslete se nad tím, jak velkou krabičku nebo penál chcete mít, podle toho uřízněte u každé láhve její část (viz. foto).
- Na obou PET lahvích si pomocí fixy a pomocného pruhu papíru, který k lahvi po obvodu přiložíme, nakreslíme linku fixem, která poslouží jako vodítko, abychom stříhali přesně. Do odstříhnutých dílů uděláme v asi půlcentimetrových rozestupech, přibližně půl centimetru pod ustřiženým okrajem dírky po celém obvodu. Ty nám usnadní šití.
- Vezmeme zip, obtočíme jej kolem lahve a zkrátíme jej tak, aby byl asi jen o 2-3 cm delší než je obvod lahve. Do míst, na opačné straně zdrhovadla než je jezdec, kápneme, asi centimetr od konce, malou kapku hmoty z tavné pistole, aby nám jezdec nevyjel na konci zdrhovadla z dráhy. Necháme zaschnout.
- Navlečeme si jehlu, uděláme uzlík a začneme zdrhovadlo směrem od jezdece přišívat zadním stehem k jednomu dílu PET lahve. Přišíváme po celém obvodu až do konce. Přečnávající kus necháme volně a zapošijeme. Zdrhovadlo ponecháme otevřeno a přišijeme stejným způsobem i druhé dno PET lahve. Když se dostaneme ke konci šití, přehneme přečnávající kus zdrhovadla směrem dovnitř vniklé peněženky a několika stehy jej přichytíme, aby nepřekáželo. Zapošijeme. Zapínací pouzdro je hotovo.
- Penál dozdobte dle své fantazie.

ÚKLID (5 MIN.)

REFLEXE (5 MIN.)

- Každý řekněte jednu věc, která vás na výstavě zaujala.
- Třídí Vaše rodina/kamarádi plast? Na co byste je rádi upozornili po dnešní výstavě?
- Vymyslete, na co všechno můžete penál/pouzdro využít.
-

Poznámka na závěr (pro lektory):

- Vřele doporučuji přečíst <http://www.veronikarichterova.com/pet/>, kde najdete velmi zajímavé informace o PET lahvích z různých úhlů pohledu.
- Další zdroje:

<http://www.nazeleno.cz/bydleni/odpady-1/trideni-plastu-v-cr-se-recykluje-60-pet-lahvi.aspx>

<http://decko.ceskatelevize.cz/sikulove> (video návod, materiál:plast, peněženka)